

ABONNEMENTSPRIJS:

f 9.— per kw., fr. p. p. f 10.50

buiten Ned.-Indië f 14.—

ADVERTENTIE-TARIEF:

1—25 woorden f 3.75,

elke 5 woorden meer f 0.75

Regellariet f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD

AVONDBLAD

Hoofredacteur: J. H. RITMAN

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:

N.-I. Drukkers- en Uitg. Mij.

BUREAUX:

Sluisbrugstraat 23

Batavia-Centrum

TELEFOON:

Wett. 2886, 2887, 2888 en 2889

De opening van den Volksraad

Was er iets van feestgedruisch in den Volksraad? De plechtige opening pleegt, behalve een ceremonie van staatkundigen aard, ook te zijn een sociale gebeurtenis van de eerste orde, naar Indische trant vrééselijk deftig, maar toch ook weer niet zonder zekere Indische gemoedelijkheid en fleur. Het leek ons op dezen jubileumsdag wat feestelijker dan anders op den Bataviaschen „Linsjesdag“. Ondanks het stijve zwart, ondanks de sombere klanken in de openingsrede, was er iets van de aangename spanning in de lucht, die deze jubileumsviering, hoezeer van praal en opsmuk gespeend, verhief boven een „gewone“ openingsplechtigheid.

Naar het uiterlijk was er niet veel verschil: slechts dit, dat de Landvoogd in eenige weinige, doch inhoudrijke woorden de gelukwenschen van de regering aanbood, en dat mr. van Helsingdingen zich vervolgens tot den Gouverneur-Generaal, zijn medeleden en de genoodigden richtte met een korte rede, die beter verdient dan wij haar heden geven kunnen, in verband met de eischen, die deze dag aan onze plaatsruimte en onze werkkraft stelt.

Menig punt in die rede kan de basis zijn voor een vruchtbare gedachtenwisseling door hen, die zich waarlijk willen bezinnen op de plaats van het college en op zijn beteekenis. Voor hen, die „hardnekkig onjuist“ critiek oefenen, was het formulieren van 's Voorzitters argumenten natuurlijk boter aan de galg gesmeerd.

De openingsrede: zij was wat korter dan gewoont. Dit feit verdient vermelding, niet alleen ter voldoening aan de lusten van statistici en record-jagers. De gewoonte om van de openingsrede een verkort koloniaal verslag te maken, zal niet spoedig verdwijnen, maar er zijn zekere teekenen, die eenig optimisme veroorlooven. Ambtelijke tradities lijken traag... men moet tevreden zijn met elk cijfer, dat ontbreekt. In ieder geval was de rede ditmaal compacter en verscheidene traditionele merkwaardigheden ontbraken. Zij was niet meer zoo pietepeuterig volledig (en dus in wezen hoogst onvolledig) als vele der redevoeringen, die wij in den loop der jaren hebben aangehoord.

Het heeft geen zin te herhalen, dat de uiterste gereserveerdheid, die deze Landvoogd zich in zijn uitingen oplegt, gepaard aan een zekere koelheid en monotonie in de voordracht van dit staatsstuk met zijn in doezijnen onderdelen uiteenvallenden inhoud, het aangehooren daarvan niet tot een feest voor oratorische sybarieten maakt. Dit was ten vorigen jare zoo, en het zal het volgende jaar weer zoo zijn. Dit punt worde hier dan ook slechts aangeroerd om de daardoor gewekte indruk van onaandoenlijkheid, die men onwillekeurig op het beleid overdraagt, aanstonds te kunnen tegenspreken. De behoefte des Landvoogds, onder geen omstandigheid een woord meer te zeggen dan strikt verantwoord zou kunnen zijn, beknot aldoo de verbeeldingskracht en de inspiratie. Voor wie de eer had van persoonlijke aanraking met dezen Landvoogd, weet dat dit beeld van zijn figuur nochtans misleidend is, en dat voorzichtigheid in hem niet beteekent de afwezigheid van breede visie, van begroeptheid... in één woord van al die eigenschappen die zich buiten de sfeer van koude en bezadigde formuleringen bewegen. Het blijft jammer, dat dit bij de eenige gelegenheid dat de Landvoogd voor het voetlicht treedt, voor zijn hoorders verborgen blijft.

Alleen aan het slot trad de Landvoogd min of meer „buiten zich zelf“ en zijn peroratie zal niet nagelaten hebben, indruk te maken.

De rede was in overwegende mate aan de economische en financiële omstandigheden gewijd, aan omstandigheden dus waarvan het karakter en de beteekenissen nu wel gemeengoed zijn geworden,

Het goud van de „Lutine“

Naar Aneta uit Den Haag seint, heeft de baggermolen „Karimata“ gisteren nacht wegens de hooge zee het werk moeten staken. Ook na het aanbreken van den dag kon er niet gedraaid worden. De molen blijft echter boven het wrak van de „Lutine“ voor anker liggen, want de zeewaardigheid van het gevaarte is thans voldoende gebleken. Er wordt intusschen nauwlettend gewaakt om op alle eventualiteiten voorbereid te zijn.

Alvorens het werk moest worden stilgelegd, heeft men Maandagmiddag de honderdduizendste emmer zand opgehaald.

DE REIS VAN DR. PHILIPS

Dr. A. F. Philips en echtgenote, die na hun bezoek aan Indië naar Amerika reiden, hebben passage besproken op de „Nieuw Amsterdam“ en worden Zaterdag a.s. in Nederland terugverwachtd, aldus seint Aneta uit Den Haag.

maar die in deze nuchtere zinnen nochtans nieuw reliëf kregen. De Landvoogd legde den nadruk op de thans opnieuw geschapen onzekerheid op economisch gebied en verbond daaraan enige beschouwingen over de noodzakelijkheid eener evenwichtige huishouding, die aansloten op die van den minister over de nadeelen der harmonica-politiek, die intusschen in den keer der tijden ook voor het gouvernement wederom onvermijdelijk is geworden. Intusschen: „wenschte de regering bij de bewerking der begrooting 1938“ (ongeveer ten tijde van den top der boom in 1937) „omzichtigheid en terughouding te betrachten, zoo wil zij zich thans van een te somberen kijk weerhouden, en — in afwachting van wat komen zal — niet aanstonds uit den terugslag de uiterste consequentie trekken“.

Een gereserveerde bezuinigingspolitiek dus.

Men weet wat dit verder beteekent: opvoering van de inkomsten door het te niet doen van de voor dit jaar geldende verlagingen der directe belastingen, en van de belangrijkste der na de devaluatie getroffen maatregelen tot mitigering van de stijging der kosten van het levensonderhoud, resp. ongeveer 8 en bijna 9,5 mM. opbrengende, bij gelijkblijvende omstandigheden. Te verwachten is, dat deze laatste voorwaarde nog wel tot eenige teleurstelling zal leiden. Intusschen wordt er niet gezegd aan de salarissen, wordt de uitbreiding der defensie op den huidige voet voortgezet, zal er iets gedaan worden voor de versteviging van het binnenlandsch gezags-apparaat, en komt er dan als pleister op de wond eenige verbetering van het onderwijs. Op het stuk van welvaarts-bevordering wordt de geëigende politiek voortgezet, die, zoals men weet daarin bestaat, dat men probeert uit het niets iets te maken, in dien zin, dat men praktisch zonder geld maar met veel ijver en werklust doet wat men kan: uiteraard niet veel.

Op sociaal gebied weinig opwekkends. Over het groote, brandende vraagstuk, dat der grondrechten, verneemt men, dat althans het geduld der regering nog niet is uitgeput: zij heeft nu „haar aanvankelijk standpunt aan het Opperbestuur kenbaar gemaakt“. Zullen wij het einde van dit proces nog beleven?

De ongevalen-regeling komt nu „weldra“; aan de pensioenverzekering wordt gewerkt... en zoover vindt men onder het kleingoed dan nog terloops vermeld, dat ook een werkloosheids-verzekering „in voorbereiding“ is. Moeten wij lachen of huilen? Waren wij niet overtuigd van den ernst en de vasthoudendheid van den Landvoogd, wij zouden vreezen dat dit slechts een vermomming van het bekende kluitje was. Laat ons er het beste van hopen.

Alles bijeen was deze opsomming in haar uiterste nuchterheid slechts te apprecieeren in de zekerheid, dat welbewuste beslistheid en een warm gemoed zich verbergen achter al deze koude zinnen.

Z. Exc. de Gouverneur-Generaal arriveert bij den Volksraad — Naast hem de Alg. Secretaris de heer Kiverson

De Javaasche Neushoorn

Oedjoeng Koelon geheel gesloten

Wij hebben onlangs gemeld, dat het in het voornemen lag, Oedjoeng Koelon, het gebied van den Javaaschen neushoorn, geheel te sluiten. Gelijk bekend is het thans reeds tot wildreservaat verklaard, doch deze bescherming van den badak bleek niet voldoende te zijn. Om nu aan de strooperijen een eind te maken wil men dus den toegang tot Oedjoeng Koelon aan iedereen onbevoegd geheel verbieden. Men is dus in dat geval strafbaar wanneer men het gebied van den neushoorn betreedt, onverschillig met welk doel dit geschiedt.

De beoogde maatregel moet getroffen worden door den directeur van Economische Zaken in overeenstemming met het betrokken hoofd van gewestelijk bestuur.

Naar wij thans vernemen heeft de gouverneur van West-Java zijn instemming met den maatregel betuigd, zoodat men mag aannemen dat hij binnenkort een feit wordt.

Er wordt trouwens sinds eenigen tijd extra gepatrouilleerd in Oedjoeng Koelon, zoodat in afwachting van de sluiting al het mogelijke wordt gedaan om strooperijen op den badak tegen te gaan.

Wat de badakstand betreft vernemen wij nog dat de Sumatrasche neushoorn er beter voor schijnt te staan dan zijn soortgenoot op Java.

De Javaasche neushoorn behoort tot de pantser-neushoorns; over zijn verspreiding bestaat geen zekerheid, behalve dan dat vaststaat dat hij op Java voorkomt, maar niet op Sumatra en Borneo. Vermoedelijk komt hij hier en daar ook voor in Zuid-Oost Azië.

Hij is groter van stuk dan de Sumatra-neushoorn, die trouwens tot de half pantser-soort behoort. De Sumatra-neushoorn komt, behalve op Sumatra zelf, voor op Malakka; hij is vermoedelijk dezelfde soort die op Borneo wordt aangetroffen.

De planters beleedigd

Men herinnert zich misschien, dat het bestuur van den Ned.-Ind. Plantersbond eenige tijd geleden bij de Justitie in Nederland een aanklacht heeft ingediend tegen zekeren V., schrijver van het boek „Op de Kebon“, waarin beleedigende uitdrukkingen aan het adres van de Indische planters voorkwamen. Aneta seint thans uit Den Haag, dat het openbaar ministerie bij de Haagsche rechtbank de klacht gegrond achtte en wegens beleediging een geldboete van duizend gulden, subsidieër honderd dagen hechtenissen tegen verdachte heeft geëischt. De uitspraak werd bepaald op 28 Juni a.s.

P. A. SOERJOATMODJO

Pangeran Adipati Soerjoatmodjo, die ten Pakoe Alam bij de jubileumfeesten in Nederland zal vertegenwoordigen, vertrekt 3 Augustus a.s. met de „Huygens“ naar Europa.

Koffie

Wij hebben Zaterdag (in afwijking van eenige andere berichten) gemeld, dat de Indische regering voorhands de ontwilking van den toestand in het buitenland afwacht alvorens eventueel directe steun aan de koffiecultuur nader te overwegen. Men weet, dat wij in de gegeven omstandigheden voorstander zijn van zulk een directen steun, omdat wij in internationale maatregelen in de gegeven omstandigheden weinig vertrouwen hebben. In dit verband is het interessant een kort citaat te geven uit het jaarverslag van den President van de Javasche Bank dat gisteren is uitgebracht. De president zegt:

Ofschoon de koffiecultuur in het algemeen het in 1937 geogoste product tegen bevredigende prijzen heeft kunnen afzetten, zijn de directe vooruitzichten voor deze cultuur laatstelijk opnieuw zeer ongunstig geworden. Leek in October 1937 te Bogota de basis gelegd voor een samenwerking tusschen de voornaamste koffie-produceerende landen in Zuid- en Midden-Amerika, toen het er in 1937 op aan kwam de voor een verbetering van de koffiesituatie als noodzakelijk erkende maatregelen ten uitvoer te leggen, traden dusdanig belangtegenstellingen aan het licht, dat het onmogelijk bleek tot overeenstemming te komen. Brazilië, welk land tot dusverre als eenige onder de koffieproducenten ten koste van groote financiële offers een principieele restrictie-politiek had gevoerd, wenschte deze politiek niet langer voort te zetten, toen andere landen zich daarbij niet wilden aansluiten. In October 1937 werd besloten tot een drastische verlaging van het uitvoerrecht op koffie, waarbij de bedoeling voorzat het in voorgaande jaren verloren terrein op de wereldmarkt te herwinnen. De sedert Maart 1937 uit anderen hoofde reeds teruggevoerde koffieprijs daalden hierdoor nog verder en bereikten tenslotte in de eerste maanden van 1938 een niveau, hetwelk voor de meeste ondernemingen een verliesgevend exploitatie beteekent.

Ons dunkt dat hieraan weinig behoefte te worden toegevoegd.

Aanloopje voor Bufferpool?

Machtiging tot houden van voorraden

Naar Reuter uit betrouwbare bron verneemt machtigde het I.R.R.C. de ondernemingen van alle landen die ondertekend hebben, om vanaf 1 Juli voorraden te houden gelijk aan 1/4 van de standaardquota van 1937. Dit is slechts een vooruitloopen op de overeenkomst die het volgende jaar van kracht wordt en houdt, naar verluidt, verband met de bufferpoolkwestie, zooda in eenige marktkringen gemeend wordt.

De machtiging heeft ten doel, waar de tegenwoordige toegestane reserve slechts 7 1/2% bedraagt, een plotselinge toename van de ondernemingsvoorraden tegen het einde van het jaar te voorkomen, terwijl de positie der arbeiders erdoor wordt verlicht. De meerderheid in de rubberkringen juicht het besluit van het I.R.R.C. toe doch de prijzen werden er niet door beïnvloed.

Rintja Varanengebied

Wij hebben vroeger reeds gemeld dat dr. De Jong, bioloog te Buitenzorg, zoodat na zijn voorlaatste als laatste bezoek aan Komodo, Flores en Rintja heeft voorgesteld, het eiland Rintja tot wildreservaat te verklaren, teneinde onze Varanus Komodoensis, de grootste der levende hagedissen, voor uitsterven te behoeden.

Wellswaar kon bij de laatste expeditie naar Komodo — welke naar men zich herinnert onder auspiciën van den Planten- en Dierentuin te Batavia plaats vond — worden vastgesteld dat het aantal varanen zeker niet is afggenomen, terwijl vele jonge exemplaren werden gezien (hetgeen wijst op een bloeienden stand), doch er zijn niettemin vele omstandigheden die een verdergaande bescherming van de varaan wettigen dan het bestaande verbod van vangen, bezitten en uitvoeren.

De varaan is als carnivoor afhankelijk van den wildstand. Op de eilandenreeks waar de reuzenvaraan voorkomt, leven in hoofdzaak wilde zwijnen en herten en daaruit bestaat dus voornamelijk zijn voedsel.

Nu maakt de bevolking ook veel jacht op deze dieren, zoodat het niet onmogelijk moet worden geacht, dat de varanenstand vandaag of morgen ernstig achteruit zou gaan door de omstandigheid dat er niet voldoende zwijnen en herten meer te vinden zijn.

Daarom is het dus nuttig, Rintja — een schaarsch bewoond eiland waar de bevolking het minste hinder zou ondervinden van een verbod om zwijnen en herten te jagen — tot wildreservaat te verklaren, waardoor tegelijk de wildstand wordt beschermd.

Intusschen gaat het hier om zelfbestuursgebied, zoodat de maatregel door den betrokken zelfbestuurder zou moeten worden afgekondigd.

Daartoe wendt het departement van Economische Zaken thans pogingen aan, zoodat het voorstel van dr. de Jong is overgenomen.

JUBILEERENDE ZELFBESTURDER

De bekende Teukoe Tjhi Mohamad All Akbar, zelfbestuurder van Kawi te Meulaboh, zal Zondag a.s. zijn zilveren ambtsjubileum vieren. Aneta seint, dat er 's morgens een officieele ontvangst van bestuursambtenaren en officieren ten huize van den jubilaris plaats heeft. 's Avonds is er een receptie voor de bevolking en voorts wordt er een vijfdaagsche pasar malem georganiseerd.

DE STAATSPARTIJ-DELEGATIE

Naar Aneta uit Djokja seint, hebben de Kamerleden Teulings en Van Poell gisteren aldaar in een bijeenkomst, die mede werd bijgewoond door den gouverneur, resp. gesproken over „Waarom wij hier zijn“ en de „Hoogheid van de politiek“, redevoeringen die, gelijk men zich herinnert, ook reeds op enkele andere plaatsen werden gehouden.

Ons blad van heden

(Vijf bladen, inclusief het Ochtendblad)

BINNENLAND
Volksraad geopend. Twintigjarig bestaan herdacht met rede van den Voorzitter. (zie Vierde Blad).
De begrooting 1939 ingediend.

BUITENLAND
Nieuwe onlusten in Syrië — Gevechten bij Castellon duren voort — Nationalisten breken door republikeinse front bij Teruel — Negrin over de critieke situatie der republikeinen.
China door geweldige natuurramp geteisterd — Japansch offensief door water tot stilstand gebracht — Na den val van Anking.

HANDEL
Stemming op de Beurzen praktisch onveranderd. — Dividendvoorstel Jasumij 3% — Winst B.P.M. f 94.390.005 — Dividend Deli Mij. 14%.

SPORT
Cricket: De eerste testmatch is in een draw geëindigd.

BIJBLADEN
Het Derde Blad: Frankrijks moeilijke taak in Syrië, door een bijzonderen correspondent — Nieuws uit Nederland en het Buitenland — In en om den Pacific — Personalia — Cocktail.
Het Vierde Blad: De opening van den Volksraad — De economische toestand van Ned.-Indië — Sport.

De geweldige overstroming van de Gela rivier dreigt een ramp te worden van ongemeene afmetingen. Het water dwong de Japanners hun offensief in Hohan te setaken. Men vreesd, dat de overstromingen gevolgd zullen worden door epidemieën. Na den val van Anking hebben de Chinezen nieuwe sterke stellingen ten Westen van deze plaats bezet.

De gevechten bij Castellon duren voort. De nationalist trachten bij Teruel de zee te bereiken, maar zij stuiten overal op zeer krachtigen tegenstand.

Verbond Ned. Werkgevers

Bijdrage tot Voorlichting

De heer L. Koster, hoofd-vertegenwoordiger van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers, is, na een kort zakenbezoek aan Nederland, hier ter stede teruggekeerd.

De heer Koster, kwam op speciaal verzoek van het bestuur naar Holland en dit moge blijk geven van het juiste inzicht: dat persoonlijk contact van onschatbare waarde is voor een wederzijdsch beter oegrijpen.

De heer Koster rees op het groeiend aantal vraagstukken waarmede het Verbond zich werkelijk ernstig bezighoudt.

L. Koster
Hij bevestigde de komst in den loop van dit jaar van prof. M. A. Molenaar, algemeen secretaris, en den heer H. P. Gelderman, algemeen voorzitter van het Verbond.

In de eerste plaats heeft de heer Koster de gelegenheid aangegrepen om levendig verslag uit te brengen over tal van punten, die de aandacht hadden, in het bijzonder van de onlangs ingestelde „Indische commissie“ van het bestuur.

Voorts hadden besprekingen plaats met het volledige bestuur. Op de door hem gehouden zittingsdagen was groote belangstelling. Verder werd druk vergaderd, en heeft de Koster vele autoriteiten ontmoet. Het is zijn innige overtuiging, dat de belangstelling in Nederland voor Indië groeiende is.

Een belangrijk besluit is, dat binnenkort het Verbond zal overgaan tot de uitgifte van een periodiek „De Indische Kroniek“, naast het reeds bestaande orgaan van het Verbond „De Nederlandsche Werkgever“.

Het nieuwe tijdschrift zal eens om 14 dagen verschijnen; uit den naam is reeds te lezen, wat de bedoeling is. Ongetwijfeld zal de „Indische Kroniek“, waarvan de redactie zal worden gevoerd door den heer Koster bijdragen tot een beter begrip in Nederland van hetgeen er in Indië leeft en bruist.